

Historik – information om ändringar i vägledningen 2004:1 Kontrollutredning

Vägledningen uppdateras fortlöpande. Omtryck görs endast vid större ändringar eller när antalet ändringar blivit mer omfattande. Smärre ändringar arbetas in i den elektroniska versionen. I den elektroniska versionen av vägledningen framgår de *senaste* ändringarna genom att texten är markerad med grå bakgrund.

När en vägledning ändras kompletteras serienumret (årtal och ordningsnummer) med ett versionsnummer. Denna versionshantering används från och med den 1 oktober 2004. När vägledningen ändras första gången efter detta datum får vägledningen versionsnummer 1.

I denna bilaga lämnas en kort beskrivning av de sakliga ändringar som gjorts i vägledningens olika versioner. De olika versionerna presenteras i fallande kronologisk ordning – dvs. den senaste ändringen redovisas först.

Version	Beslutsdatum	Ändringar kapitel, avsnitt eller bilaga
10	2017-12-07	1.1–1.6, 2.1–2.1.1, 2.5, 2.6–2.6.6, 3.2–3.2.1, 3.3, 3.7, 3.7.2, 4.1, 4.2, 4.3.1, 4.4, 4.4.4, 4.7, 5.2, 5.4–5.4.4, 5.5, 5.7–5.8.3, 5.10–5.10.2, 6.2, 6.4, 6.5.1, 6.6.2, 6.7, 6.9, 6.10, 6.11, 6.12, 6.12.3, 7.2–7.4, 7.4.5–7.4.10, 7.5–7.6.3, 8.5, 9.1–9.5.2, 9.9, 10.1, 10.3–10.3.2, 10.6–10.9, 11.1, 11.2, 12.2, 12.5–12.6.9, 13.1, 13.2, 13.4.1, 13.6.1, 13.7–13.7.4
9	2012-04-03	1.2, 1.4, 1.5, 2.7, 3.6, 4.3.1, 4.4.4, 6.3, 7.3.1, 8.6, 9.1, 9.4.1, 9.5.1, 9.5.3, 10.1, 10.2.1, 10.2.2, 10.6.2, 10.7.1, 10.9
8	2011-05-18	1.1–1.5, 2.1, 2.3–2.5, 3.1–3.3, 3.4.1–3.5.2, 3.6–3.7.1, 3.7.3–3.8, 4.3–4.7.1, 5.1–5.3, 5.4–5.6, 6.1–6.8, 7.1–7.4, 8.1–8.6, 9.1–9.8, 10.2–10.2.2, 10.4–10.6.5, 10.8, 11.1, 11.3, 11.6–11.8
7	2010-10-05	2.1–2.9, 4.7–4.12, 5.2–5.4, 7.4
6	2010-05-26	1.4.1, 2.4, 3.1.1, 3.1.2, 3.1.3, 3.2, 3.4, 3.4.2, 4.1, 4.6, 4.7, 4.9, 4.10.1, 6.3, 6.6, 6.7.1, 6.7.2, 7.1, 7.5, 7.6

5	2008-12-09	1.4, 2.4.1, 2.4.2, 2.4.3, 2.4.4, 2.4.5, 3.1.3, 3.3.1, 3.5, 4.1, 4.2, 4.6, 4.7.1, 4.8.1, 4.8.2, 5.1, 5.6, 6.2, 7.5
4	2008-01-25	2.1, 2.4, 2.5, 2.9, 2.11, 3.1.2, 4.1, 4.2, 4.5, 4.6, 4.8, 4.9, 5.2, 5.7, 6.3, 7.3
3	2007-01-23	Samtliga kapitel har ändrats
2	2006-02-01	3.2.1–3.2.4
1	2005-06-17	1.4, 1.4.1, 1.5, 2.2, 2.3.1, 5.4, 5.5.2, 7.3.2 och 8

Version 10

Vägledningen har uppdaterats med aktuella hänvisningar. Kap 11.6 borttaget. Kap 13.3.2 borttaget

Kapitel 1 Försäkringskassans verksamhet för kontrollutredning

Det tidigare kapitlet 1 Inledning har helt skrivits om och fått nytt innehåll.

Kapitel 2 Samverkan med andra

Tidigare avsnitt 2.5 Övergripande samverkan och samarbete har tagits bort

- 2.1 – 2.1.1 Avsnittet om samverkan har utvecklats och skrivits om
- 2.5 Avsnitt om förhållningssätt vid samverkan har utvecklats och skrivits om
- 2.6 – 2.6.5 Beskrivning av samverkan mot den grova organiserade brottsligheten har kortats ned och uppdaterats
- 2.6.6 Nytt avsnitt av vikten av att skilja på underrättelsearbete och operativt arbete

Kapitel 3 Starten på en kontrollutredning

- 3.2–3.2.1 Förtydligande av ett telefonnummer som syns på displayen inte ska dokumenteras. Nytt exempel
- 3.3 Borttag av exempel. Hänvisning till Riktlinjer för försäkringsföretagens utredningsverksamhet, s. 4, Svensk Försäkring, 30 maj 2012
- 3.7 Förtydligande om att sekretessreglerna inte är hinder för att anställda på Försäkringskassan lämnar uppgifter till varandra i den utsträckning som är normalt och nödvändigt för att handlägga ett försäkringsärende eller en kontrollutredning
- 3.7.2 Nytt avsnitt om riskbaserade kontroller

Kapitel 4 Generellt om handläggning

Kapitlet har fått ny rubrik.

Avsnitt om kundfokus har tagits bort. Avsnitt om att man får lämna ärenden till annan enhet på Försäkringskassan är borttaget.

- 4.1 Exemplet om Aurora har förtydligats. Nytt exempel har lagts till.
- 4.2 Nytt avsnitt om att man inte får uppgifter när utredningen är avslutad
- 4.3.1 Förtydligande om att kontrollutredarna ska ha ett förmånsövergripande perspektiv
- 4.4 Hänvisning till riktlinjerna (2011:37) för Försäkringskassans användning av sociala medier
- 4.4.4 Ändrat från att det inte är tillåtet till att det är i högsta grad olämpligt. Lagt till Facebook som exempel på sociala medier.
- 4.7 Förtydligande om att man börjar en utredning med att ta fram intern information.

Kapitel 5 Begära uppgifter

Avsnitt 5.2 och 5.3 i den förra versionen har disponerats om och motsvarar 5.2–5.4 i den här versionen

- 5.2 Nytt avsnitt om att man vid begäran av uppgifter ska göra avvägning mellan den enskildes krav på integritet och behovet av utredning.
- 5.3 Exempel har tagits bort.
- 5.4.1 Nytt avsnitt om att uppgifter som begärs med stöd av 110:31 SFB ska gälla den som utreds. Hänvisning till regeringsbeslut Fi 2015/05724/S3.
- 5.4.2 Nytt avsnitt om att begära uppgifter från myndigheter
- 5.5 Nytt avsnitt om 110:33 SFB. Hänvisning till JO-beslut, daterat 2016-10-25
- 5.7 Nytt avsnitt om att ställa frågor till andra än den försäkrade
- 5.7.1 Nytt avsnitt om att begära kontouppgifter gällande annan än den försäkrade
- 5.8–5.8.3 Nya avsnitt om att begära uppgifter i assistansersättningsärenden
- 5.10–5.10.2 Nya avsnitt om att generalklausulen i OSL. Hänvisning till regeringsbeslut Fi 2015/05724/S3

Kapitel 6 Lämna ut uppgifter – sekretessbrytande regler

- 6.2 Avsnittet är omformulerat
- 6.4 Två stycken är omformulerade

- 6.5.1 Förtydligande om när underrättelser inte behöver diarieföras
- 6.7 Avsnittet har flyttats. Det var avsnitt 6.9 i den förra versionen. Innehåller nytt exempel. Avsnittet har formulerats om.
- 6.9 Avsnitt om sekretess mot försäkringsbolag har formulerats om.
- 6.10 Förtydligande av 10:24 OSL.
- 6.11 Nytt avsnitt om Lag (2016:774) om uppgiftsskyldighet vid samverkan mot viss organiserad brottslighet och förordningen (2016:775) om uppgiftsskyldighet vid samverkan mot viss organiserad brottslighet.
- 6.12–6.12.3 har flyttats från kapitel 9 i den förra versionen

Kapitel 7 Utreda med den försäkrade

Ny rubrik

- 7.2 Avsnitt om att begära uppgifter från den försäkrade har utvecklats
- 7.3–7.3.4 Nytt avsnitt om metodstöd
- 7.4 Avsnittet har formulerats om. Styckena och avsnitt har strukturerats om.
- 7.4.5 Nytt avsnitt – metodstöd om säkerhet vid besöket
- 7.4.6 Nytt avsnitt om planering av besöket
- 7.4.8 Lagt till text om tolk
- 7.4.9 Nytt avsnitt om dokumentation av det som framkommit under besöket
- 7.5 Nytt avsnitt om hem- och arbetsplatsbesök hos annan än den försäkrade. Detta stod i den förra versionen i ett annat kapitel.
- 7.6 Avsnitt om att det inte är tillåtet att spana är till stora delar omskrivet och utvecklat. Ett exempel har tagits bort

Kapitel 8 Åtgärder i ärendet

- 8.5 Avsnittet har förtydligats. Tillägg av hänvisning till avsnitt 3.4

Kapitel 9 Bedöma misstanke om brott

Ny rubrik på kapitlet

- 9.1 Avsnitt Inledning i förra versionen har delats upp och fått ny rubrik. Avsnittet har utvecklats.
- 9.3 och 9.4 har flyttats från andra avsnitt i den förra versionen och har utvecklats.

- 9.5 Avsnittet har flyttats från annat kapitel i den förra versionen och har utvecklats.
- 9.9 Nytt avsnitt om vas som räknas som ett eller flera brott.

Kapitel 10 i den förra versionen har delats upp i tre nya kapitel – kapitel 10–12. De delar av tidigare kapitel 10 som beskrivet bidragsbrott generellt har flyttats till nuvarande kapitel 9.

Kapitel 10 Bidragsbrottslagen

Nytt kapitel

- 10.3 Nytt avsnitt om de objektiva rekvisiten för bidragsbrott
- 10.6 Uppdaterad hänvisning till aktuell version av Rätts-PM – 2013:4
- 10.7 Hänvisning till två domar: Hovrätten för Västra Sverige, B 2701-12, daterad 2013-01-10 och B 3379-12, B 4178-12, daterad 2013-03-20 och uppdaterad hänvisning till Rätts-PM 2013:4.
- 10.8 Tillägg om vad som är grov oaktsamhet.
- 10.9 Förtydligande och utveckling av avsnittet om frivillig rättelse

Kapitel 11 Brott mot brottsbalken

Nytt kapitel

- 11.1 Lagt till text om de objektiva rekvisiten för bedrägeri
- 11.2 Avsnittet har utvecklats. Lagt till hänvisning till Ahola, Mikael, Bedrägeri, s198, publicerad i Zeteo 2013-09-26

Kapitel 12 Metodstöd – Polisanmälan och uppsåtsbedömning

Nytt kapitel

- 12.2 Nytt avsnitt om att Försäkringskassan använder egen mall för polisanmälan.
- 12.6 Nytt avsnitt med exempel på bidragsbrott. En del exempel har flyttats från den tidigare versionen, en del är nya och en del har förtydligats eller skrivits om.

Kapitel 13 Vad händer med polisanmälan?

- 13.1 Avsnitt om förundersökning har förtydligats.
- 13.2 Nytt avsnitt om förundersökningsbegränsning
- 13.4.1 Avsnitt om att höras som vittne har utvecklats Hänvisning till riktlinjerna (2015:5) Att höras som vittne.
- 13.6.1 Utvecklat avsnitt om åtalsunderlåtelse
- 13.7 Nytt avsnitt med utvecklad skrivning om överprövning

Version 9

Tillägg har gjorts i vägledningen för att den ska vara aktuell även för kontrollutredningar av statligt tandvårdsstöd. Det finns även några nya exempel som gäller beskrivning av olika brott.

1 Inledning

- 1.2 Nytt avsnitt som beskriver kontrollutredningar av statligt tandvårdsstöd
- 1.4 Tillägg om att efterhandskontroller inom det statliga tandvårdsstödet är en riktad kontroll
- 1.5 Tillägg om att en efterhandskontroll kan vara en impuls till kontrollutredning

2. Samverkan med andra

- 2.7 Nytt avsnitt som beskriver samverkan mot den grova organiserade brottsligheten

3. Starten på en kontrollutredning

- 3.6 Förtydligande om diarieföring när ärendet handläggs i en pappersakt

4. Utredningsmetodik

- 4.3.1 Förtydligande om att efterhandskontroller och omprövningar kan ge viktig information i kontrollutredningar av statligt tandvårdsstöd
- 4.4.4 Text om Facebook har tagits bort, eftersom Facebook kräver inloggning för tillgång till uppgifter

6. Lämna ut uppgifter – sekretessbrytande regler

- 6.3 Nytt avsnitt om socialförsäkringssekretessen inom statligt tandvårdsstöd

7. Information från den försäkrade

- 7.3.1 Nytt avsnitt om tjänstekort och särskilda tjänstekort

8. Åtgärder i ärendet

- 8.6 Hänvisning till vägledningen (2008:2) Statligt tandvårdsstöd har lagts till

9. Bedöma om misstanke om brott föreligger

- 9.1 Förtydligande om att polisanmälan ska göras även om personen befinner sig utomlands eller på okänd plats
- 9.4.1 förtydligande om att uppsåtsbedömning ska göras även för brott enligt brottsbalken

- Nytt exempel om statligt tandvårdsstöd
- 9.5.1 Förtydligande om att brott gällande statligt tandvårdsstöd omfattas av brottsbalken
- 9.5.3 Nytt avsnitt om fastställande av brottstid

10. Brott och påföljder

- 10.1 Förtydligande om att brott gällande statligt tandvårdsstöd omfattas av brottsbalken
- 10.2.1 Beskrivning av de objektiva rekvisiten för bedrägeri
- 10.2.2 Beskrivning av subjektivt rekvisit för bedrägeri
- 10.6.2 Ett nytt exempel om bidragsbrott. Ett exempel har förtydligats och flyttats från beskrivningen av osann försäkran
- 10.7.1 Nytt exempel
- 10.9 Förtydligande om att bedrägeri är straffbelagt på försöksstadiet

Version 8

Vägledningen har omarbetats och omstrukturerats för att den ska följa Processen för kontrollutredning. Nya avsnitt och kapitel har tillkommit. Befintliga avsnitt och kapitel har delats eller flyttats. Förtydliganden av en del avsnitt och borttag av exempel. Det innebär att numreringen av kapitlen och avsnitten har ändrats. Alla dessa ändringar räknas inte upp nedan.

Ändringar som omfattar flera avsnitt eller kapitel

Begreppet kontrollutredning har ersatt tidigare omskrivningar. I stället för handläggare (av misstänkt brott) används kontrollutredare.

I stället för begreppet anmälan till Försäkringskassan om misstanke om brott används begreppet anmälan mot försäkrad för att det tydligare ska framgå vad det handlar om.

De avsnitt som berör diarieföring har ändrats i enlighet med nya direktiv om vilka handlingar som behöver diarieföras i diariet.

Begreppet tips har ersatts med anmälan.

Före detta kapitel 4 Utredning har delats upp på tre kapitel (kapitel 4 "Utredningsmetodik", kapitel 5 "Begära uppgifter" och kapitel 7 "Information från den försäkrade").

Det tidigare kapitlet om polisanmälan har utvecklats och delats upp i två kapitel, kapitel 9 och kapitel 11.

Relevanta delar av riktlinjen (2007:12) Hembesök och arbetsplatsbesök och rutinen (2008:1) Anmälan om brott mot socialförsäkringen har flyttats

över till vägledningen. (Riktlinjen och rutinen upphävs i samband med beslut av vägledningen.)

1. Inledning

De tidigare avsnitten ”Centrala begrepp”, ”Brott mot socialförsäkringen – ett samhällsproblem” och ”Kontroll efter beslut” har tagits bort, eftersom de var inaktuella.

- 1.1 Har skrivits om utifrån begreppet kontrollutredning.
- 1.2 ”Rätt från början” har kortats ned.
- 1.3 Har skrivits om för att bli mer aktuellt utifrån hur Försäkringskassan arbetar med kontrollverksamheten.
- 1.4 Nytt avsnitt om vad en kontrollutredning är.
- 1.5 Nytt avsnitt om varför registrering ska göras i statistiksystemet Qben II.

2. Samverkan med andra

Nytt kapitel som består av delar av det tidigare kapitlet ”Samarbete med andra myndigheter”. Kapitlet handlar övergripande om samverkan och samarbete med andra och är i princip helt nytt eller omskrivet.

3. Starten på en kontrollutredning

Rubriken har ändrats för att det tydligare ska framgå vad kapitlet handlar om. Avsnittet om utredningslistor har tagits bort, eftersom det inte tillförde någon viktig information. Avsnittet om riktade och kontinuerliga kontroller under kapitlet om impulser har tagits bort. Delar har flyttats till inledning. Begreppet kontinuerlig slumpmässig kontroll har tagits bort, eftersom dessa kontroller inte längre utförs.

- 3.1 Ett nytt avsnitt med en kort inledning. Delar har flyttats från ett avsnitt i den tidigare versionen.
- 3.3 Exemplet har ändrats för att bli mer trovärdigt.
- 3.5.2 Nytt avsnitt som kortfattat behandlar lagen om underrättelse-skyldighet.
- 3.7 Exempen har förtydligats med att det handlar om att en förmåns-handläggare lämnar en impuls till kontrollutredning.
- 3.7.2 Hänvisning till riktlinjerna (2011:16) för hantering av brev som returneras till Försäkringskassan har lagts till i stället för hänvisning till den rutin (2005:21) som har upphävts.
- 3.8 Handläggare har ersatts med anställda för att det ska bli tydligare om att detta avser alla anställda på Försäkringskassan och inte bara handläggare.

4. Utredningsmetodik

- 4.3 Har förtydligats och delats upp i underavsnitt.
- 4.4 Nytt avsnitt som handlar om att söka uppgifter på internet.
- 4.5 Nytt avsnitt om att impulser kan lämnas över till annan enhet eller handläggare.
- 4.7.1 Nytt avsnitt med förtydligande om vad som inte behöver dokumenteras.

5. Begära uppgifter

I flera rubriker har förfrågan ändrats till begäran om uppgifter.

- 5.1 Nytt avsnitt med en kort inledning till kapitlet.
- 5.2 I exemplen har några detaljer i förutsättningarna ändrats för att exemplen ska bli mer trovärdiga.
- 5.3 Tillägg om att a-kassor kan omfattas av begreppet försäkringsinrättning.
- 5.3.2 Nytt avsnitt om uppgiftsskyldighet för a-kassor enligt 48 d § lag (1997:238) om arbetslöshetsförsäkring.
- 5.4 Ändrad laghänvisning. Postlagen (1993:1684) upphörde till 1 september 2010 och har ersatts av en ny postlag (2010:1045).
- Nytt avsnitt med förtydligande om vad som inte behöver dokumenteras.

6. Lämna ut uppgifter – sekretessbrytande regler

Ett nytt kapitel. Några avsnitt och delar av avsnitt har flyttats från andra delar av vägledningen och utvecklats. Flera nya avsnitt.

- 6.1–6.4 Nya avsnitt.
- 6.4.1 Avsnittet om skyldighet att lämna underrättelse har formulerats om något. Hänvisning till 28 kap. 1 § OSL har tagits bort.
- 6.5.1–6.8 Nya avsnitt.

7. Information från den försäkrade

Nytt kapitel. Några avsnitt har tagits bort eftersom texten i stället ska finnas i Processen för kontrollutredning. Rubrikerna har ändrat namn, men det mesta av texten är detsamma som i den tidigare versionen. Några exempel har tagits bort, eftersom de inte tillförde något.

- 7.1 Nytt avsnitt med kort inledning.
- 7.3.2 Nytt avsnitt om hur många besök som får genomföras.

- 7.3.3 Förtydligande om att det ska vara minst två handläggare som genomför ett hembesök eller arbetsplatsbesök.
- 7.3.4 Har utvecklats. Nytt om att den försäkrades personliga integritet ska respekteras.
- 7.3.5 Nytt avsnitt om hur en kontrollutredare ska agera om det inte går att genomföra besöket.

8. Åtgärder i ärendet

Hela avsnittet är i princip omformulerat eller förtydligat. I enlighet med förarbetena till SFB har begreppet indragning ersatts med att ersättningen upphör och minskning och minska har ändrats till nedsättning och sätta ned.

- 8.2 Nytt avsnitt om vad som är skillnaden mellan indragning och ersättningen upphör.

9. Bedöma om misstanke om brott föreligger

Nytt kapitel. De flesta avsnitten är helt nya.

10. Brotts och påföljder

- 10.2 Nytt avsnitt. Delar av texten har funnits tidigare i andra avsnitt. Hänvisning till Åklagarmyndighetens Rätts-PM (2010:02) Bidragsbrottslagen har lagts till.
- 10.4 Nytt avsnitt om preskriptionstid.
- 10.6 Hänvisning till Åklagarmyndighetens Rätts-PM (2010:02) Bidragsbrottslagen har lagts till.
- 10.8 Beskrivningen av urkundsförfalskning har förtydligats.

11. Vad händer med polisanmälan?

Nytt kapitel. Innehåller delar av kapitel ”Polisanmälan” i den tidigare versionen.

- 11.1 Avsnittet om Västmanlandsmodellen har kortats ned.
- 11.3 Hänvisning till RÅ 2002 ref 103 har lagts till.
- 11.6 Hänvisning till Västmanlandsmodellen har tagits bort. Utförligare beskrivning av förutsättningar för åtalsunderlåtelse har lagts till.
- 11.7 Nytt avsnitt med ett metodstöd om hur Försäkringskassan ska agera om en förvaltningsdomstol ändrar ett beslut som polisanmälan är grundad på.
- 11.8 Nytt avsnitt om hur Försäkringskassan ska hantera återrapportering från polis, åklagare och domstol.

Version 7

Vägledningen har omarbetats med anledning av att socialförsäkringsbalken trätt i kraft den 1 januari 2011. Avsnitt med språkliga och materiella ändringar och kodifiering av praxis och principer har gråmarkerats, men inte avsnitt med enbart ändringar av laghänvisningar.

2. Brott och påföljder

- 2.1 Ändring av laghänvisning till socialförsäkringsbalken. Lagen (2004:115) om självbetjäningstjänster via Internet inom socialförsäkringens administration upphör att gälla.

4. Utredning

- 4.7 Ändring av laghänvisning till socialförsäkringsbalken. Försäkringskassan har rätt att ställa frågor till person som antas kunna lämna behövliga uppgifter.
- 4.9 Ändring av laghänvisning till socialförsäkringsbalken. Kommunala myndigheter omfattas av begreppet myndigheter.
- 4.10 Ändring av laghänvisning till socialförsäkringsbalken. Försäkringskassan har rätt att göra hem- och arbetsplatsbesök för samtliga förmåner som regleras av socialförsäkringsbalken om det behövs för utredningen.

5. Åtgärder i ärendet

- 5.2 Begreppet provisoriskt beslut har ändrats till interimistiskt beslut i enlighet med socialförsäkringsbalken.

7. Samarbete med andra myndigheter

- 7.4 Ändring av laghänvisning till socialförsäkringsbalken. Kommunala myndigheter omfattas av begreppet myndigheter.

Version 6

Med anledning av att arbetet avseende misstanke om brott numera benämns kontrollutredning byter vägledningen 2004:1 namn från Misstänkt brott till Kontrollutredning. Ändringarna i denna version beror främst på införandet av den nya offentlighets- och sekretesslagen (2009:400) och upphörande av sekretesslagen (1980:100).

1. Inledning

- 1.4.1 Hänvisning till Försäkringskassans kontrollstrategier har tagits bort.

2. Brott och påföljder

- 2.4 Information om att misstänkta brott som rör tandvårdsstöd inte omfattas av bidragsbrottslagen har lagts till.

3. Impulser till att kontrollera och utreda ett ärende utifrån misstanke om brott

- 3.1.1 Förtydligande om att alla externa anmälningar ska diarieföras.
- 3.1.2 Ändring av laghänvisning till offentlighets- och sekretesslagen. Hänvisning till vägledning 2001:3 har reviderats.
- 3.1.3 Ändring av laghänvisning till offentlighets- och sekretesslagen. Begreppet omfattad av sekretess har skrivits om till sekretessbelagd utifrån offentlighets- och sekretesslagen.
- 3.2 Begreppet ”annan utsaga” har ändrats till utsaga utifrån offentlighets- och sekretesslagen.
- 3.4 Ändring av laghänvisning till offentlighets- och sekretesslagen.
- 3.4.2 Avsnittet har formulerats om.

4. Utredning

- 4.1 Nytt avsnitt, vilket innebär att kommande avsnitt i kapitel 4 har fått ny avsnittsnumrering.
- 4.6 Nytt avsnitt, vilket innebär att kommande avsnitt i kapitel 4 har fått ny avsnittsnumrering. Text om att det är förutsättningarna i ett enskilt som avgör vad som är en lämplig utredningsmetod har flyttats till det här avsnittet från avsnittet Förfrågan hos den försäkrade och annan.
- 4.7 Ändring av laghänvisning till offentlighets- och sekretesslagen. Två exempel är förtydligade.
- 4.9 Ändring av laghänvisning till offentlighets- och sekretesslagen.
- 4.10.1 Ändring av laghänvisning till offentlighets- och sekretesslagen.

6. Polisanmälan

- 6.3 Ändring av laghänvisning till offentlighets- och sekretesslagen.
- 6.6 Ändring av laghänvisning till offentlighets- och sekretesslagen.
- 6.7.1 Ändring av laghänvisning till offentlighets- och sekretesslagen. Hänvisning till vittnesplikten enligt 36 kap. 5 § RB har lagts till.
- 6.7.2 Ändring av laghänvisning till offentlighets- och sekretesslagen.

7. Samarbete med andra myndigheter

- 7.1 Ändring av laghänvisning till offentlighets- och sekretesslagen.
- 7.5 Ändring av laghänvisning till offentlighets- och sekretesslagen. Förtydligande om Skatteverkets och Kronofogdemyndighetens underrättelseskyldighet.
- 7.6 Ändring av laghänvisning till offentlighets- och sekretesslagen.

Version 5

Ändringarna i denna version beror främst på kravet att de delar i en vägledning som är metodstöd tydligt ska framgå och vara rubriksatta. Vägledningen har även uppdaterats med nya exempel gällande bidragsbrottslagen samt ett stycke som beskriver den nya lagen om underrättelseskyldighet vid felaktiga utbetalningar mellan myndigheter.

1. Inledning

- 1.4 Ordet risk och väsentlighetsanalyser har kortats ner till riskanalyser.

2. Brott och påföljder

- 2.4.1 Ett exempel som beskriver ett bidragsbrott har lagts till.
- 2.4.2 Ett exempel som beskriver ett ringa brott enligt lagen om bidragsbrott har lagts till.
- 2.4.3 Ett exempel som beskriver ett grovt bidragsbrott har lagts till.
- 2.4.4 Ett exempel som beskriver ett vårdslöst bidragsbrott har lagts till.
- 2.4.5 I exemplet har ordet bostadsbidrag bytts ut till bostadstillägg till pensionärer.

3. Impulser till att kontrollera och utreda ett ärende utifrån misstanke om brott

- 3.1.3 De avsnitt som beskriver hur tips från privatpersoner ska hanteras har till viss del gjorts om till metodstöd.
- 3.3.1 Nytt avsnitt som beskriver den nya lagen om underrättelseskyldighet vid felaktiga utbetalningar från välfärdssystemet.
- 3.5 Hänvisning till JO-yttranden har lagts till.

4. Utredning

- 4.1 De avsnitt som beskriver hur uppgifter ska värderas i ärenden har till viss del gjorts om till metodstöd.
- 4.2 De avsnitt som beskriver hur Försäkringskassan ska hantera andra utbetalningar en försäkrad haft i samband med misstanke om brott har gjorts om till metodstöd.
- 4.6 Nytt avsnitt om efterforskningsförbudet enligt TF.
- 4.7.1 De avsnitt som beskriver om arbetsgivaren inte lämnar några uppgifter har till viss del gjorts om till metodstöd.
- 4.8.1 Avsnittet har gjorts om till metodstöd.
- 4.8.2 De avsnitt som beskriver hur handläggaren ska agera under ett besök har till viss del gjorts om till metodstöd.

5. Åtgärder i ärendet

- 5.1 De avsnitt som beskriver när utredningen inte leder till ytterligare åtgärder har till viss del gjorts om till metodstöd.
- 5.6 Avsnittet har gjorts om till metodstöd.

6. Polisanmälan

- 6.2 Nytt avsnitt som beskriver den gemensamma handlingsplanen för fortsatt samarbete enligt Västmanlandsmodellen.

7. Samarbete med andra myndigheter

- 7.5 Nytt avsnitt som beskriver den nya lagen om underrättelse-skyldighet vid felaktiga utbetalningar från välfärdssystemet.

Version 4

Ändringarna i denna version beror främst på den nya bidragsbrottslagen. Vägledningen har även uppdaterats utifrån ENSA-processen för att utreda misstanke om brott, riktlinjerna (2007:12) för hembesök och arbetsplatsbesök och rutin (2008:1) för anmälan om brott mot socialförsäkringen.

Sammanfattning

”Försäkringskassan har rätt att besöka en försäkrad...” har ändrats till ”Försäkringskassan kan ha rätt...”

Läsanvisningar

Läsanvisningarna har uppdaterats med den text som ska finnas i alla vägledningar.

1. Inledning

- Begreppet länsorganisation har ersatts med handläggande enhet i avsnitt 1.4

2. Brott och påföljder

- 2.1 Inledning är nytt. Det handlar om när brottsbalken respektive bidragsbrottslagen är tillämplig.
- Avsnitt 2.4 som handlar om bidragsbrottslagen är nytt. Avsnittet beskriver bidragsbrott, ringa brott, grovt bidragsbrott, vårdslöst bidragsbrott och frivillig rättelse.
- I 2.5 har text lagts till om att försök till bedrägeri och försök till grovt bedrägeri är straffbart.
- 2.9 har uppdaterats med anledning av bidragsbrottslagen.
- 2.11 har uppdaterats med anledning av bidragsbrottslagen.

3. Impulser till att kontrollera och utreda ett ärende utifrån misstanke om brott

- I 3.1.2 har hänvisningen till avsnitt i vägledning 2001:3 uppdaterats.
- Begreppet länsorganisation har ersatts med handläggande enhet i avsnitt 3.4.

4. Utredning

- En stor del av innehållet i avsnitt 4.1 och 4.2 har förts över till ENSA-processen för att utreda misstanke om brott och avsnitten har därför skrivits om.
- 4.5 ”Provisoriskt beslut om att dra in eller minska en ersättning” i den tidigare versionen har flyttats till kapitel 5 för att strukturen på vägledningen ska följa ENSA-processen för att utreda misstanke om brott.
- 4.5 i den nuvarande versionen har uppdaterats med en hänvisning till ENSA-processen för att utreda misstanke om brott.
- 4.6 har uppdaterats med en hänvisning till vägledning 2001:3 och med information om polisanmälan av arbetsgivare med stöd av 20 kap. 9 § AFL.
- En stor del av texten i 4.7 har förts över från vägledningen till riktlinjerna (2007:12) för hembesök och arbetsplatsbesök.
- 4.9 har formulerats om. Begreppet påtryckningsmedel har tagits bort och ersatts med begreppet krav på medverkan.

5. Åtgärder i ärendet

- 5.2 har flyttats från kapitel 4
- 5.7 har formulerats om. Hänvisning görs till rutin (2008:1) för anmälan om brott mot socialförsäkringen. Två exempel har tagits bort, eftersom de inte längre bedömdes vara aktuella. Ett exempel har formulerats om och ett exempel är helt nytt.

6. Polisanmälan

- En del av avsnitt 6.3 har skrivits om med anledning av bidragsbrottslagen. Avsnittet har uppdaterats avseende vilka uppgifter som Försäkringskassan kan komplettera en polisanmälan med.
- Avsnitt 6.4 i den tidigare versionen har flyttats över till Försäkringskassans rutin (2008:1) för anmälan om brott mot socialförsäkringen.

7. Samarbete med andra myndigheter

- 7.3 har uppdaterats med anledning av ändringen i 2 § folkbokföringsförordningen.

Version 3

Begreppet fusk har tagits bort ur vägledningen och ersatts med begreppet misstänkt brott. Begreppsändringen har medfört att vissa meningar skrivits om, utan att några sakliga ändringar har gjorts. Dessa ändringar redovisas inte nedan.

Titeln på vägledningen har ändrats från Fusk? till Misstänkt brott.

Vägledningen är helt omarbetad och omstrukturerad. Vägledningen har även till stor del skrivits om och de flesta avsnitten har förtydligats. Flera avsnitt och rubriker har tagits bort. Flera nya avsnitt har lagts till. Flera namn på kapitel och rubriker har ändrats. En del stycken har flyttats från ett avsnitt till ett annat. Kapitel 6 i den tidigare versionen har flyttats till kapitel 2. Innehållet i kapitel 5 i den tidigare versionen har delats upp på kapitel 5 och 6 i den nya versionen. Kapitel 3 och 4 i den tidigare versionen har slagits ihop till ett kapitel i den nya versionen. Det innebär att numreringen av kapitel och avsnitt i den tidigare versionen inte stämmer alls med numreringen i den nya versionen.

Nedan ges en beskrivning av de sakliga ändringarna och tilläggen i vägledningen 2004:1 Misstänkt brott version 3.

1. Inledning

- Kapitel 1 är helt omskrivet.
- 1.1 är ett nytt avsnitt om att rätten till ersättning ska bedömas utifrån de regler som gäller för den aktuella förmånen.
- Ett stycke som handlade om broschyrer och blanketter har tagits bort.
- 1.3 i den tidigare versionen har tagits bort.

2. Brott och påföljder

- Ett exempel har tagits bort.
- I 2.3 är stycket om underlåtenhet förtydligat.
- Exempelen i 2.3, 2.4 och 2.6 har skrivits om.
- 2.7 är ett nytt avsnitt om självbetjäningstjänster via Internet inom socialförsäkringens administration.
- I 2.9 har ett nytt exempel lagts till.

3. Impulser till att kontrollera och utreda ett ärende utifrån misstanke om brott

- 3.1 är omskrivet. Det tar upp alla anmälningar som kommer till Försäkringskassan blir allmänna handlingar. Förtydligande om att även fotografier och filmer är allmänna handlingar.
- 3.1.1 är ett nytt avsnitt som tar upp att Försäkringskassan ska diarieföra alla anmälningar mot försäkrade.

- I 3.1.3 har förtydligande information om anonym anmälan och anonym anmälare lagts till.
- I 3.2 har tillägg gjorts av vilket sekretesskydd som gäller för den som lämnat en utsaga.
- I 3.4 har ett exempel tagits bort.
- 3.4.4 är omarbetat. Ändring har gjorts av begreppet systematiska kontroller till kontinuerliga slumpmässiga kontroller. Tillägg har gjorts för beskrivning av kontinuerliga slumpmässiga kontroller.
- I 3.5 har förtydligande information om jäv lagts till. Redovisningen av JO-ärenden har delats upp i underrubriker.

4. Utredningsmetoder

- 4.1 har skrivits om. Hänvisning till ”RFV Anser 1996: 2 Missbruk och fusk med försäkring och bidrag” har tagits bort. Ett exempel har tagits bort och ett exempel har skrivits om.
- 4.2.2 är helt omskrivet och har ersatt avsnitt 3.2.3 i den tidigare versionen.
- 4.3 är ett nytt avsnitt. Delar av avsnitt 3.2 i den tidigare versionen har flyttats hit.
- I 4.4 betonas vikten av god dokumentation. Förtydligande om att handläggaren **ska** signera och datera tjänsteanteckningen i stället för **bör**.
- I 4.5 har ändring av begreppet nedsättning ersatts av begreppet minskning. Hänvisning till vägledning 2004:7 har lagts till.
- 4.6 har förtydligats, nya exempel har lagts till och de befintliga har förtydligats.
- 4.7 har förtydligats. Exemplet i den tidigare versionen har ersatts av ett nytt.
- I 4.8 betonas att hembesök och arbetsplatsbesök endast ska göras om det inte går att utreda ärendet på ett mindre ingripande sätt. Ett nytt exempel har lagts till.
- I 4.8.1 har hänvisning till att körkorts- och passbilder kan begäras ut med stöd av 20 kap. 9 § AFL har lagts till. Hänvisning till riktlinjerna (2006:9) för personsäkerhet har lagts till, där det framgår att Försäkringskassan ska ha rutiner för vem som ansvarar för att bevaka att handläggarna kommer tillbaka från besöket.
- I 4.8.2 betonas vikten av handläggarnas säkerhet under ett besök och förtydligande görs av att det alltid ska vara två handläggare som tillsammans gör ett besök.

- 4.8.3 är ett nytt avsnitt som handlar om vad som gäller om ett besök inte kan genomföras på grund av att den försäkrade inte är anträffbar, om den försäkrade inte vill prata med handläggarna eller om handläggarna bedömer att det är olämpligt.
- 4.11 har förtydligats och tre exempel har lagts till.

5. Åtgärder i ärendet

- Kapitel 5 är ett nytt kapitel.
- I 5.2 har begreppet nedsättning ersatts av begreppet minskning. Förtydligande information angående kommunikering.
- I 5.3 hänvisning har gjorts till lagen om bostadsbidrag i stället för lagen om assistansersättning. Ett stycke om förutsättningar för återkrav har tagits bort och ett stycke om eftergift har lagts till.
- 5.4 är ett nytt avsnitt om fordringshantering.
- 5.5 är ett nytt avsnitt om att Försäkringskassan inte ska begära skadestånd, utan i stället ska kräva tillbaka felaktiga utbetalningar enligt reglerna om återkrav.
- 5.6 är ett nytt avsnitt om bedömningen av om det handlar om ett misstänkt brott. Flera exempel har lagts till.

6. Polisanmälan

- Nytt kapitel.
- I 6.1 betonas att Försäkringskassan ska polisanmäla alla misstänkta brott.
- 6.2 är ett nytt avsnitt handlar om Försäkringskassans samarbete med åklagare och polis.
- 6.3 är ett nytt avsnitt. Exemplet i den tidigare versionen har tagits bort.
- 6.4 är ett nytt avsnitt. Listan över vilka uppgifter som ska finnas med i polisanmälan har kompletterats och skrivits om. Information om att Försäkringskassan inte ska begära skadestånd, utan i stället kräva tillbaka felaktiga utbetalningar enligt reglerna om återkrav har lagts till. Avsnitt om att polisanmälan kan användas som påtryckningsmedel för att få tillbaka felaktiga utbetalningar har tagits bort, eftersom polisanmälan alltid **ska** göras vid misstanke om brott.
- 6.4.1 är ett nytt avsnitt som handlar om vad som bör stå den beskrivning av händelseförloppet som ska bifogas polisanmälan.
- 6.4.2 är ett nytt avsnitt som handlar om försäkringsjuridiska regler.
- 6.4.3 är ett nytt avsnitt som handlar om beräkning eller bedömning av felaktiga utbetalningar och skaderisk.

- I 6.8.2 har beskrivning om vad en sakkunnig är lagts till.
- 6.9 är ett nytt avsnitt som handlar om strafföreläggande.
- 6.10 har skrivits om. Förutsättningar för när åklagaren kan besluta om åtalsunderlåtelse har tagits bort. Avsnittet om överprövning av åklagarens beslut har kortats ned. Kravet på att samråd med huvudkontoret ska ske har tagits bort.

7. Samarbete med andra myndigheter

- Begreppet samverkan har ersatts av begreppet samarbete. Kapitlet har till stor del skrivits om.
- 7.4 är ett nytt avsnitt.
- I 7.5 har två nya exempel lagts till. Beskrivning av sekretessbestämmelser har utvecklats.

Version 2

3.2.1. Kontroll av samtliga ersättningar

- Ett nytt avsnitt som handlar om att Försäkringskassan ska kontrollera alla ersättningar som den försäkrade har från Försäkringskassan och inte enbart den ersättning där fusk misstänks eller upptäcks.

3.2.2. Utredning av flera förmåner samtidigt

- Ett nytt avsnitt som betonar vikten av att en impuls om fusk som berör flera förmånslag ska leda till att förmånerna utreds samtidigt.

3.2.3 En förmån är beroende av andra personers inkomster

- Ett nytt avsnitt som handlar om att en impuls om fusk avseende en person kan medföra att Försäkringskassan kontrollerar även en medsökandes utbetalningar från Försäkringskassan.

3.2.4 Brev i retur till Försäkringskassan

- Ett nytt avsnitt om vad Försäkringskassan ska göra när handlingar returneras till Försäkringskassan. Avsnittet hänvisar också till en ny rutin om returner, Försäkringskassans rutin (2005:21) för hantering av brev som returneras till Försäkringskassan.

Version 1

Ändringarna i denna version är främst ett nytt kapitel om samverkan med andra myndigheter. Därutöver är det främst anpassningar till den nya myndigheten Försäkringskassan. Ett par förtydliganden har också gjorts om polisanmälan.

1.4 Försäkringskassans uppdrag

- Avsnittet hänvisar till regeringens regleringsbrev för budgetåret 2005 i stället för föregående års regleringsbrev.

1.4.1 Rätt från början

- Texten har anpassats på grund av inrättandet av den nya myndigheten Försäkringskassan.

1.5 Samverkan

- I avsnittet ges en kort introduktion av området samverkan.

2.2 Sekretesskydd för anmälaren

- Texten har anpassats till vägledningens nya kapitel 8.

2.3.1 Utredningslistor

- Ett nytt avsnitt har lagt till som korresponderar med vägledningens nya kapitel 8.

5.4 Polisanmälan

- I avsnittet beskrivs nu hur Försäkringskassan ska hantera informationen om att en polisanmälan har gjorts gentemot den polisanmälde. Försäkringskassan ska inte på eget initiativ informera den polisanmälde om att en polisanmälan har gjorts, eftersom detta riskerar att försvåra den efterföljande brottsutredningen.

5.5.2 Är polisanmälan sekretessbelagd hos Försäkringskassan?

- Här ges vägledning om vad Försäkringskassan kan säga om en enskild frågar om han eller hon har blivit polisanmäld.

7.3.2 Överprövning av åklagarens beslut

- Vissa förändringar har gjorts i texten till följd av att åklagarväsendet från och med 2005 har en ny organisation.
- Det betonas att begäran om överprövning inte ska göras slentrianmässigt och att samråd bör ske med huvudkontoret.

8. Samverkan

- Detta är ett helt nytt kapitel som på ett övergripande plan beskriver vilka möjligheter det finns att samverka i syfte att förhindra och upptäcka fusk.